

ОБЛІК ВИТРАТ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ДОБРИВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

(Представлено к.е.н, доц. Гайдучок Т.С.)

Стаття зосереджена на дослідженні первинного обліку витрат від використання добрив при виробництві зернових культур в сільськогосподарських підприємствах. Вирішено ключові питання загальної методики побудови обліку витрат від використання добрив при виробництві зернових культур. Під час дослідження були використані специфічні методи бухгалтерського обліку, до яких належить документування, бухгалтерські рахунки, подвійний запис.

Висвітлено особливості формування статей витрат від використання добрив при виробництві зернових культур в сільськогосподарських підприємствах. Внесено пропозиції щодо вдосконалення аналітичного обліку витрат від використання добрив при виробництві зернових культур в сільськогосподарських підприємствах, що дозволяє здійснювати їх аналіз, контроль і приймати відповідні управлінські рішення.

Ключові слова: добрива, витрати від використання добрив, класифікація витрат, аналітичний облік.

Постановка проблеми. Зернове господарство України – це масштабне виробництво та провідна життєзабезпечуюча аграрна галузь, яка становить основу вирішення продуктової проблеми; запоруку продовольчої безпеки країни; розвитку національного агропродовольчого забезпечення та входження у світовий зернопродуктовий ринок.

На кругообіг коштів при вирощуванні зернових культур впливає сезонний характер виробництва, зокрема розрив між періодами здійснення витрат і виходу продукції. Витрати на виробництво відбуваються протягом тривалого часу, а відшкодування витрат - вихід продукції - відбувається в момент, який визначається природними умовами дозрівання рослин. Всі ці особливості необхідно враховувати при організації обліку витрат при вирощуванні зернових культур.

Паралельно з витратами під урожай звітного року здійснюються витрати і під урожай майбутнього року, які в бухгалтерському обліку повинні відображатися відокремлено.

Виробництво при вирощуванні зернових культур складається з різних різномірних робіт: підготовка ґрунту до посіву, догляд за посівами, збирання врожаю. Кожен з цих комплексів складається з конкретних робіт. Отже, витрати в бухгалтерському обліку повинні бути розмежовані за видами виконуваних робіт.

При виконанні конкретних робіт виробляються різні витрати: витрачаються нафтопродукти, добрива, насіння, оплачується праця робітників і т.д. Всі ці витрати в обліку повинні накопичуватися і відображатися окремо. Звідси в бухгалтерському обліку витрати при вирощуванні зернових культур враховуються не загальною

сумою, а за статтями відповідно до їхньої номенклатури при калькуляції собівартості продукції.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питанням ефективного відображення в обліку витрат та аналізу собівартості виробництва продукції зернових культур приділяють увагу багато науковців і практиків, зокрема Бутинець Т. А., Башинський О. М., Лагодієнко Н. В., Огійчук М. Ф., Сук Л. П. та інші. Однак питання обліку витрат від використання добрив при виробництві зернових культур та калькуляція собівартості виробництва продукції залишається актуальним і проблематичним і на сьогоднішній день.

Метою статті є дослідження первинного обліку витрат від використання добрив при виробництві зернових культур в сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Організація і ведення бухгалтерського обліку витрат регламентується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [6].

Інформація за об'єктами обліку витрат є одним із вагомих важелів контролю за собівартістю зернових культур, який ґрунтується на чіткому визначенні складу витрат. У сільському господарстві воно регламентується Методичними рекомендаціями по калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) у сільськогосподарських підприємствах, а передбачені в них калькуляційні статті витрат орієнтовані в основному на розрахунок повної виробничої собівартості продукції наприкінці року [1, с. 47].

При внесенні добрив під культури, а також використанні отрутохімікатів і гербіцидів для обробки посівів складають Акт на використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, отрутохімікатів та гербіцидів (ф. № 118). У Акті, складеному в двох примірниках, наводиться назва культури, під яку були внесені добрива, назва добрив чи отрутохімікатів, площа, номер поля, кількість внесених добрив. Акт затверджує керівник господарства.

Мінеральні добрива – це запаси, і їх надходження та вибуття однозначно треба фіксувати в бухгалтерському обліку. Оскільки вони є матеріалами, то й субрахунок відповідний – 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення». Саме на ньому за Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 219 від 30 листопада 1999 р. [2] обліковують мінеральні добрива, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками й хворобами сільськогосподарських культур, біопрепарати, медикаменти, хімікати, які застосовують для боротьби з хворобами сільськогосподарських рослин. Тут також відображають насіння й корми (покупні й власного вирощування), що використовують для посіву безпосередньо в господарстві. Для обліку добрив доцільно брати субрахунок другого порядку (наприклад, 2081) із подальшою деталізацією за групами добрив у разі необхідності:

2081/1 «Органічні добрива»,

2081/2 «Мінеральні добрива»,

2081/3 «Отрутохімікати» і т. д. (табл. 1).

Таблиця 1

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку надходження добрив на підприємство

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Д-т	К-т
1	Придбано мінеральні добрива у постачальника (Накладна)	5000	2081/2	631
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (Податкова накладна)	1000	641	631
3	Перераховано кошти постачальнику добрив (Платіжне доручення)	6000	631	311
4	Внесено мінеральні добрива під посіви (Акт на використання мінеральних добрив)	5000	23	2081/2

За дебетом показуємо надходження добрив на підприємство, їх дооцінку, за кредитом – витрачання на виробництво, переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінку тощо. Загальна кореспонденція бухгалтерських проводок матиме такий вигляд, як показано в таблиці 1 (проводки не враховують особливостей, характерних для органічних добрив власного виробництва).

Згідно з Податковим кодексом України витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, крім нерозподілених постійних загальнопромислових витрат, які належать до складу собівартості реалізованої продукції в період їх виникнення, визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів (робіт, послуг). У такому випадку до собівартості продукції відносять вартість закупленого насіння та добрив як витрати звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації вирощеної продукції. Водночас дохід від реалізації продукції визнається за датою переходу покупцеві права власності на таку продукцію [3, с. 59].

Відносно податку на додану вартість, то підприємства при закупівлі насіння та добрив мають право віднести сплачену суму ПДВ до податкового кредиту при дотриманні вимог Податкового кодексу України [3, с. 59].

Висновки. До собівартості зернових культур відносять вартість закуплених добрив як витрати звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації вирощеної продукції.

Список використаної літератури

1. Галицький О. М. Шляхи удосконалення обліку зернових культур в сільськогосподарських підприємствах / О. М. Галицький // АГРОСВІТ. – 2013. – № 21. – С. 46-50
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України 30 листопада 1999 р. № 219 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

3. Лагодієнко Н. В. Особливості бухгалтерського і податкового обліку підготовки та проведення весняно-польових робіт / Н. В. Лагодієнко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 17. – № 3. – С. 58-63

4. Методичні рекомендації по калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) у сільськогосподарських підприємствах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text1528/pg1.htm>

5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.12.99 р. № 318 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

References:

1. Galician AM Ways to improve accounting crops in farms / OM Galician // Agrosvit number 21, 2013. - P. 46-50

2. Instructions on the application of the Plan of Accounts for assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations, approved by the Ministry of Finance of Ukraine on 30 November 1999 r. Number 219 : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

3. Lahodiyenko NV Features of accounting and tax accounting and preparation of spring field works [Text] / NV Lahodiyenko // Economic analysis: Coll. Science. Labor / Ternopil National Economic University. - Ternopil: Publishing and printing center of Ternopil National Economic University, "Economic Thought", 2014. - Volume 17. - № 3. - P. 58-63

4. Guidelines for the calculation of the cost of goods (works, services) in agricultural enterprises approved by the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine of 18 May 2001 r. Number 132 : <http://www.uazakon.com/big/text1528/pg1.htm>

5. Tax Code of Ukraine on December 2, 2010 № 2755-VI [electronic resource] - Access: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Policy (Standard) 16 "Expenses", approved by the Ministry of Finance of Ukraine 31/12/99 p. Number 318 <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

БИЧКОВСЬКА Настя Юріївна, магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку витрат при виробництві зернових культур.